

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТАДЖИКСЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ШИРИНШО
ШОХТЕМУР (РЕСПУБЛІКА ТАДЖИКИСТАН)
ФЕДЕРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ (АВСТРІЯ)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні психолого-педагогічні,
лінгвістичні та правові засади аграрної науки
в умовах міжкультурної аграрної
комунікації**

26 жовтня 2023 року

Біла Церква
2023

ЗМІСТ

Зелінська В.А. Труднощі в організації дистанційного навчання з іноземної мови за професійним спрямуванням в сучасних реаліях освіти в Україні.....	3
Марчук В.В., Хом'як О. А. Pedagogical content of the concept of "Orientation" in the world of values....	5
Столицька С.Б. Роль автентичних документів у процесі навчання французької спеціалізованої мови.....	7
Цвид-Гром О.П. До питання акцентуаційних норм термінів ветеринарної медицини.....	9
Карпенко С.Д. Питання індивідуалізації освіти в Україні для українців: випадки впливу війни на здобуття освіти та надання освітніх послуг.....	11
Береговенко Н.С. Оцінні прикметники як спосіб вираження категорії оцінки в середньоанглійській мові (на прикладі «Кентерберійських оповідей» Джеффри Чосера).....	14
Велика К.І. Перекладацькі інструменти та ресурси.....	16
Ігнатенко В.Д. Контроль якості перекладів як важливий етап роботи перекладача.....	18
Ордіна Л.Л. Виховання особистості студента як процес культурної ідентифікації.....	20
Чернишук Ю.І. Використання комп'ютерних технологій при вивченні іноземних мов.....	22
Боньковський О.А. До питання вивчення іноземної аграрної термінології.....	24
Дорошенко І.В., Пономаренко Т.І. Психологічні особливості стресостійкості студентів аграрних спеціальностей.	25
Клочко А.О. Емпатійне лідерство як ключовий фактор у розвитку професійних компетенцій здобувачів освіти.....	27
Mykhailenko O. Literary and non-literary texts with the focus on translation.....	28
Новосад Л. С. Структура макрополя «Література» в епістолярній спадщині Лесі Українки.....	30
Пилипенко І.О. Способи досягнення максимальної адекватності перекладу англійськомовних фразеологізмів.....	32
Римар Н. Ю. Лексичні огріхи як негативне явища мовної культури особистості.....	33
Тарасюк А.М. Suggestive linguistics and linguistic suggestive influence.....	35
Резнік В.Г. Урахування вікових особливостей дітей та молоді у процесі навчання німецької мови як другої іноземної: комунікативний аспект.....	37
Трофіменко В.О. Упровадження інноваційних технологій в освітній процес фізичної культури.....	38
Шульська Н. М. Нові формати літературно-художніх видань у сучасному медіа- просторі.....	40
Тимчук І.М., Погоріла С.Г. Формування екологічних знань у студентів на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням).....	42
Мельник Л.М., Грек І.М. Філософське осмислення феномену війни в античності.....	45
Малишко І.В. Внутрішньо переміщені особи та їх право на захист.....	46
Третяк А.М., Третяк В.М., Прядка Т.М. Вимоги закону України «Про вищу освіту» та освітніх стандартів щодо підготовки фахівців із землепорядкування.....	48
Бровко Н.І., Сімакова С.І. Запровадження пробаційного нагляду в Україні.....	50
Сокиринська О.А. Переслідування військових злочинців відповідно до норм Міжнародного гуманітарного права.....	52
Пахомова А.О. Історико-правові аспекти виникнення мирової юстиції.....	54
Самойлович А.А. Окремі питання ролі перекладача в адміністративному судочинстві.....	56
Сілецька М.О. Господарська діяльність в умовах воєнного стану.....	57
Тимошук О.Г. Організаційні засади діяльності нотаріату в Україні та країнах ЄС: порівняльний аспект.....	59
Ковальчук І.В. Новації оподаткування аграрного бізнесу.....	60
Терещук М.М. Розвиток аграрної науки: досвід європейських країн.....	62
Аргат Я.П. Інноваційна діяльність підприємств.....	64
Ломакіна І.Ю. Трудові гарантії працівників ЗСУ під час військового стану.....	65
Насіна О.І. Конфіскація земельних ділянок сільськогосподарського призначення в умовах війни...66	66

there is no smoke without fire, сіль землі – the salt of the earth. Часткові еквіваленти можна розбити на три групи. Перша – ФО співпадають по значенню, але мають відмінність у лексичному складі, наприклад: в гостях добре, а вдома краще – East or West, home is the best, купити kota в мішку – to buy pig in a roke. Друга – ФО співпадають по значенню, лексичному складу, але відрізняються за числом та порядком слів, наприклад: грати на руку кому-небудь – to play into smb.'s hands,); за деревами не бачити лісу – not to see the wood for the trees. Третя – ФО співпадають за всіма ознаками, за винятком образності. Українською ми говоримо – старе, як світ, а англійською та ж думка передається зворотом – as old as the hills.

Умовою для отримання адекватного перекладу ФО є використання: еквівалента, аналога, описового, антонімічного, комбінованого перекладів, калькування. Перекладач повинен виключати можливість дослівних перекладів ФО, що спотворюють їх значення або не відповідають нормам МП.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Потебня А. А. Мысль и язык. К.: СИНТО, 1993. 192 с.
2. Голянич М. І. Внутрішня форма слова і художній текст. Івано-Франківськ: Плай, 1997. 178 с.
3. Мірам Г. Е. та ін. Основи перекладу: Курс лекцій; Навчальний посібник К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. 240 с. ISBN 966-521-160-9.
4. Longman Dictionary of English Idioms. L., 1981.

УДК 81'373.47:316.774

РИМАР Н. Ю., канд. філол. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

nat_rimar@ukr.net

ЛЕКСИЧНІ ОГРІХИ ЯК НЕГАТИВНЕ ЯВИЩА МОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ

У тезах представлено дослідження лексичної культури сучасного мовця щодо наявності в його усній та писемній професійній комунікації власне та невластне лексичних аномативів. Проаналізовано найпоширеніші помилкобезпечні місця, що виникають на рівні неправильного слововживання. Схарактеризовано типові лексичні огріхи, виявлені в писемному та усному професійному мовленні, подано правильні рідномовні відповідники до кожного аноматива.

Ключові слова: мовна культура, лексична помилка, аномативне явище, усна комунікація, писемне мовлення.

RYMAR N. Yu., candidate of philological sciences

Bila Tserkva National Agrarian University

nat_rimar@ukr.net

LEXICAL ERRORS AS A NEGATIVE PHENOMENON OF LANGUAGE CULTURE OF PERSONALITY

The theses present a study of the lexical culture of a modern speaker regarding the presence of proper and improper lexical anormatives in his oral and written professional communication. The most common error-prone places that occur at the level of incorrect word usage have been analyzed. Typical lexical errors found in written and oral professional speech are characterized, the correct native-language equivalents for each anormative are given.

Key words: language culture, lexical error, anormative phenomenon, oral communication, written speech.

Професіограма сучасного працівника будь-якої сфери, окрім фахових умінь, передбачає наявність мовнокомунікативних навичок щодо дотримання правописної культури й усного спілкування в діловій діяльності. Успішний професійний портрет фахівця формує лінгвістична грамотність як свідчення патріотичності й поваги до рідного слова. Слушною з цього приводу є думка Л. В. Дорошенко, що «досконале знання державної мови, постійна турбота про піднесення її престижу й функціонування в усіх сферах суспільного життя – одна

із складових комплексу особистісних якостей і рис характеру свідомого громадянина» [3]. Аби на належному рівні виконувати покладені професійні обов'язки й не допустити при цьому аномативів у письмових документах та усній комунікації, сучасному фахівцю необхідні належні лінгвістичні знання з фонетики, орфографії, лексики, стилістики, термінології, синтаксису тощо.

Лексичні огріхи – продуктивне за кількістю репрезентантів помилконебезпечне місце усної та писемної культури мовця. Важливою причиною їхньої появи, за свідченням Т. Г. Бондаренко, дефінітивно можна означити поняттям «семантичної модифікації лексем» як лексико-семантичного процесу. Дослідниця зауважує, що у результаті цього процесу «слово частково або повністю втрачає свою концептуальність, системність, семантику і набуває властивостей, що нормативно йому не притаманні» [3, с. 52]. У сучасному мовленні часто допускаємо помилки, вживаючи лексично помилкові форми *даний / дана / дане / дані* замість більш прийнятних займенникових номінацій *цей / ця / це / ці*, до прикладу: *даний напрям роботи, у даний час, дана справа, дане питання, дане рішення, дані слова* тощо. Чи не найчастотніших в усному та писемному мовленні є аноматив *вірний* замість нормативного *правильно / правильний*: *вірні написати, вірно сказати, вірно зробити, вірний орієнтир*, коли в цих випадках доцільною є лексема *правильно / правильний*, оскільки *вірний* 'який заслуговує на довіру'; постійний у своїх поглядах і почуттях; віданий' [1]. Помилкові в нашому щоденному мовленні конструкції *вірна порада, вірна відповідь, вірний спосіб* необхідно відредагувати так: *слухна порада, правильна відповідь, надійний спосіб*.

До помилок означеного типу належать ненормативні утворення, пов'язані із вживанням лексеми *рахувати*. Слово *рахувати* потрібно використовувати лише тоді, коли йдеться про лічбу. Коли ж говоримо про думку з якогось приводу, про визначення чогось, тоді доречними є слова *вважати, гадати*. Зважаючи на це, поширену лексично помилкову конструкцію *я рахую* потрібно замінювати на *я вважаю / гадаю*. Внутрішній зміст лексеми *відтак* ('потім, після того') порушуємо зазвичай у тих конструкціях, у яких вона представлена із значенням *отже*. Необхідно також замінювати нехарактерну для української мови вставну конструкцію *таким чином* стилістично кращими варіантами: *отже* (якщо є підсумок), *отож*. Якщо ця лексема вживана у функції обставини, тоді прийнятними є словоформи *так, у такий спосіб, таким способом*.

Неточне слововживання, що суперечить основному лексичному навантаженню слова *варто*, застосоване у таких поширених у мовленні конструкціях: *варто застосувати, варто сказати, робити не варто* тощо. Замість цих помилкових лексем доречними будуть *необхідно* чи *потрібно*. Мовця нехтують лексичними нормами, коли послуговуються вербативом *наступний* замість більш прийнятної *такий*: *зробити наступне, наступні питання* і под. У непридатному йому значенні вживають і слово *відноситися*. Наприклад, *відноситися до когось, відноситися до проблеми* і т.ін. Ця лінгвоодинаця в українській мові має значення 'перебувати в певній відповідності з чим-небудь'. Значення 'виявляти свої почуття до когось або чогось' передається словом *ставитися*. У певних контекстах недоцільно послуговуватися лексемою *серйозний / серйозна / серйозне* в таких конструкціях: *серйозна посада, серйозна справа, серйозний вчинок, серйозне рішення* тощо.

Частотним є вживання невластивого українській мові вислову з *точки зору*: *з точки зору моралі; з точки зору соціального забезпечення; з медичної точки зору; з філософської та наукової точки зору; з точки зору мистецтва* тощо, який слід було б замінити на нормативне *з погляду*. Аналогічно і зі сполуками *в тому числі та тієї чи іншої*, які вживають дуже часто, коли нормативно писати й говорити *тієї чи тієї*.

Окрему помилконебезпечну групу в усній і писемній комунікації становлять пароніми. Ці лексичні помилки виникають у результаті сплутування семантики фонетично подібних одиниць, що призводить до неточності. Звукова близькість слів-паронімів зумовлює ненормативне вживання їх один замість одного. Так, сплутування значень слів *лікарський* 'який належить лікареві або такий, що стосується його діяльності' та *лікувальний* 'указує на оздоровчі, збудливі властивості, тобто має зв'язок із поняттям *ліки, лікувати*' простежено в

конструкціях: *лікарські властивості, лікарські рослини*. Помилково вживати лексему *діючий* замість *дієвий* або *чинний*: *діючий вплив, діюча комісія, діючий закон*, адже *дієвий* 'здатний активно діяти, спроможний здійснювати вплив на що-небудь'. Як бачимо, сплутування семантики паронімів зумовлюється кількома причинами: структурною та фонетичною подібністю таких лексем, неточним розумінням значення компонентів паронімічної пари тощо.

Частотними в нашому мовленні є також плеоназми і тавтології, які зазвичай семантично обтяжують висловлювання або й засмічують його. Багатослів'я виникає здебільшого через незнання семантики слів іншомовного походження або ж у зв'язку з концентрацією уваги мовця на однакових ознаках того ж предмета, явища, як зазначила дослідниця Т. Г. Бондаренко [2, с. 32]. Цього порушення можна уникнути шляхом системного аналізу значення кожної мовної одиниці. Домінують такі негативні з погляду лексичної нормативності конструкції, як *на сьогоднішній день, вільна вакансія, перша прем'єра, переважна більшість, прейскурант цін, долоні рук, адреса проживання, у жовтні місяці* тощо, тоді як правильними є такі словоформи: *на сьогодні (або на тепер), вакансія, прем'єра, більшість, прейскурант, долоні, адреса, у жовтні*.

Отже, аналіз семантично модифікованих лексем виявив, що поява помилок означеного типу зумовлюється незнанням семантики окремих слів, нерозрізненням значеннєвих відтінків лексем та їх стилістичною диференціацією, а також невмотивованим порушенням закономірностей лексичної сполучуваності в усній та писемній комунікації мовця.

СПИСОК ВИКОРИТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічний тлумачний словник сучасної української мови: в 11 т.: онлайн-версія. URL: <http://sum.in.ua/>
2. Бондаренко Т. Г. Плеонастичні конструкції як конденсатор надлишкової інформації (на матеріалі мови ЗМК). *Вісник Черкас. ун-ту*. Вип. 60 : Філологічні науки. Черкаси, 2004. С. 31–38.
3. Бондаренко Т. Г. Порушення лексичних норм української мови (на матеріалі друкованих ЗМІ). *Мова у слов'янському культурному просторі* : тези доп. та повідомл. Міжнародної наук. конф. (Умань, 23–25 травня 2002 р.) Умань : Графіка, 2002. С. 52–54.

UDC 811.111'04'23:22.04

TARASYUK A.M., Senior lecturer
Bila Tserkva National Agrarian University

SUGGESTIVE LINGUISTICS AND LINGUISTIC SUGGESTIVE INFLUENCE

The concepts origins of “suggestive linguistics” and “suggestive linguistic influence” have been studied. The main functions of suggestion are defined and the differences between manipulation and suggestion are considered.

Key words: suggestive linguistics, suggestion, manipulation, linguistic suggestive influence.

TARASIUК A.M., старш. викладач
Білоцерківський національний аграрний університет
tarasiuk2312ann@gmail.com

СУГЕСТИВНА ЛІНГВІСТИКА ТА ЛІНГВІСТИЧНИЙ СУГЕСТИВНИЙ ВПЛИВ

Досліджено витоки понять «сугестивна лінгвістика» та «мовний сугестивний вплив». Визначено основні функції сугестії та розглянуто відмінності між маніпуляцією та сугестією.

Ключові слова: сугестивна лінгвістика, сугестія, маніпуляція, мовний сугестивний вплив.

Suggestive linguistics is one of the youngest areas of linguistics. It exists as a subdivision of pragmalinguistics, which is based on the statement that language serves not only as a means of transmitting information, but also as a mechanism of influence on human consciousness. Modern